

Taloudellinen katsaus

Syksy 2023

Paavo Hurri, ekonomisti

Elina Ahti, vastaava tutkija

Paula Pesonen, tutkija

17.10.2023

Insinööriliitto

Keskeisimmät havainnot

1. Suomen talous ei kasva tänä vuonna, kasvu vahvistuu tulevina vuosina
2. Kasvun pysähtyminen näkyy myös työmarkkinoilla – pidempään jatkunut hyvä kehitys pysähtyy
3. Suomen talous on taantumassa loppuvuoden

Tilannekuva ja kasvunäkymät

- Suomen talous ei kasva vuonna 2023
- Inflaatio ja korot painavat yksityistä kulutusta ja investointeja
- Talous kasvaa jälleen 2024, vuonna 2025 kasvu vauhdittuu

Työmarkkinat

- Kasvun pysähtyminen välittyy myös työmarkkinoille
- Työllisyyden kasvu pysähtyy, mutta vain hetkellisesti
- Työllisyysaste jatkaa nousuaan talouskasvun elpyessä
- Insinöörien työllisyystilanne säilynyt hyvänä

Suhdanne

- Suomen talous on taantumassa
- Hinta- ja korkotason nousu heikentyneen vientikysynnän lisäksi painavat taloutta
- Kilpailukyky pysymässä ennallaan, jopa parantumassa
- Heikentynyt ostovoima lähtee parantumaan ensi vuonna

Tilannekuva ja kasvunäkymät

Suomen talous taantumassa – kasvua odotetaan ensi vuonna

Insinööriliitto

Kasvunäkymät ovat heikot

- Talouskasvu on tällä hetkellä nollassa, mutta ennustetaan olevan positiivisempaa tulevina vuosina. Vuonna 2024 talous alkaa elpyä. Vuonna 2025 kasvu vauhdittuu entisestään.
- Julkinen kulutus ja nettovienti tukevat taloutta kuluvana vuonna. Inflaation hidastumisen myötä yksityinen kulutus ja investoinnit alkavat elpyä ensi vuonna.
- Heikko suhdanne näkyy myös teollisuudessa – teollisuustuotannon volyymi on laskenut, tosin historiallisesti hyvälle tasolle. Teollisuuden uudet tilaukset laskivat lähes 22 prosenttia vuoden takaiseen verrattuna.

Hintojen ja korkojen vaikutus näkyy kasvuluvuissa

- Inflaatio ja korot syövät kotitalouksien ostovoimaa ja käytettävissä olevia tuloja. Kotitaloudet ovat kuitenkin pystyneet kattamaan jonkin verran kasvaneita kustannuksia purkamalla säästöjään.

Ennusteet epävarmoja

- Ennusteissa on merkittävää hajontaa. Suomen Pankki on korjannut kasvuennustettaan alaspäin kesäkuun ennusteesta. Valtiovarainministeriön ennusteessa kasvunäkymät ovat positiivisemmat.
- Kuluvan vuoden inflaation odotetaan olevan keskimäärin noin 4-6 %. Vuonna 2024 hintojen nousun ennustetaan hidastuvan 1-2 prosenttiin.

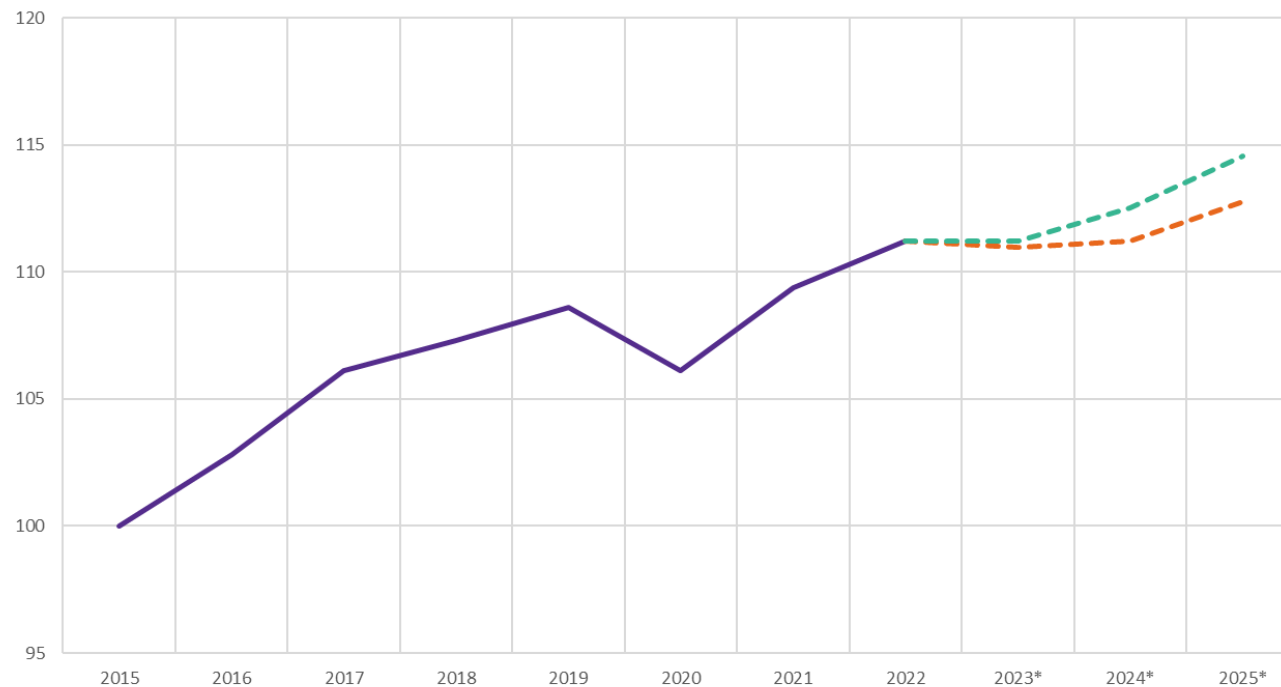
Ennusteissa hajontaa

Talouden kasvu pysähtyy, mutta vain hetkellisesti. Kasvuennusteita on korjattu alaspäin, mutta ennusteissa on myös edelleen paljon hajontaa.

- Suomen Pankki ja VM ennustavat, että talous ei kasva vuonna 2023. Vuoden 2024 kasvuennusteet ovat huomattavasti positiivisemmat, mutta pitävät sisällään paljon hajontaa (0,2 % - 1,2 %).
- Kasvunäkymien toteutuminen riippuu yksityisen kulutuksen ja investointien kasvusta. Tällä hetkellä inflaatio jarruttaa molempia, joten kasvunäkymät riippuvat paljon hintojen kehityksestä.
- Inflaation hidastuminen ja ansiotason nousu kääntävät talouden kasvuun ensi vuonna – yksityinen kulutus ja investoinnit toimivat kasvun vetureina.

BKT:n kasvu ja ennusteet

Viitevuoden 2015 hinnoin

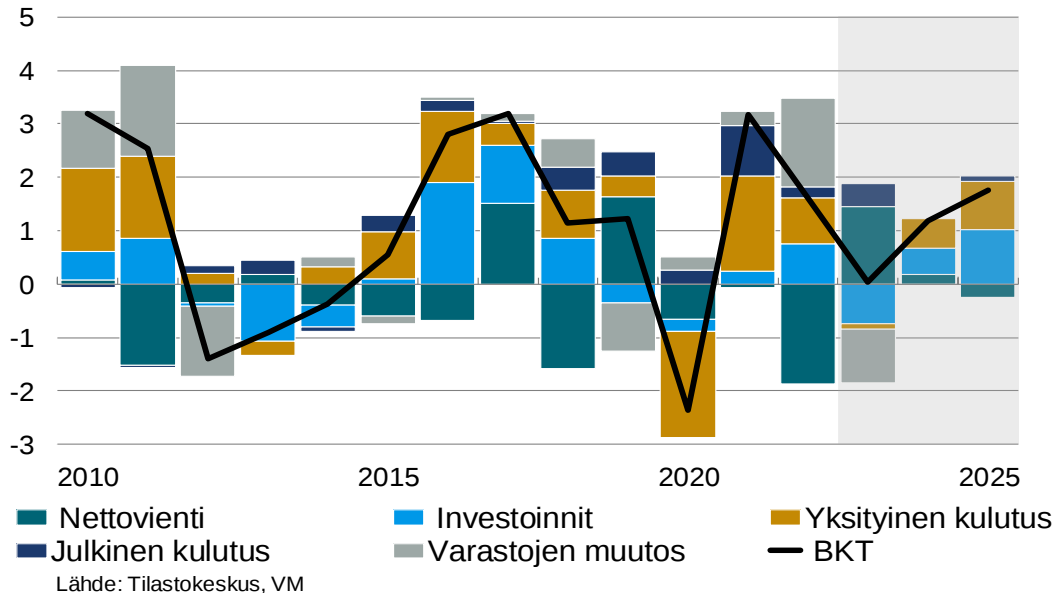

Lähteet: Tilastokeskus, Suomen Pankki, VM

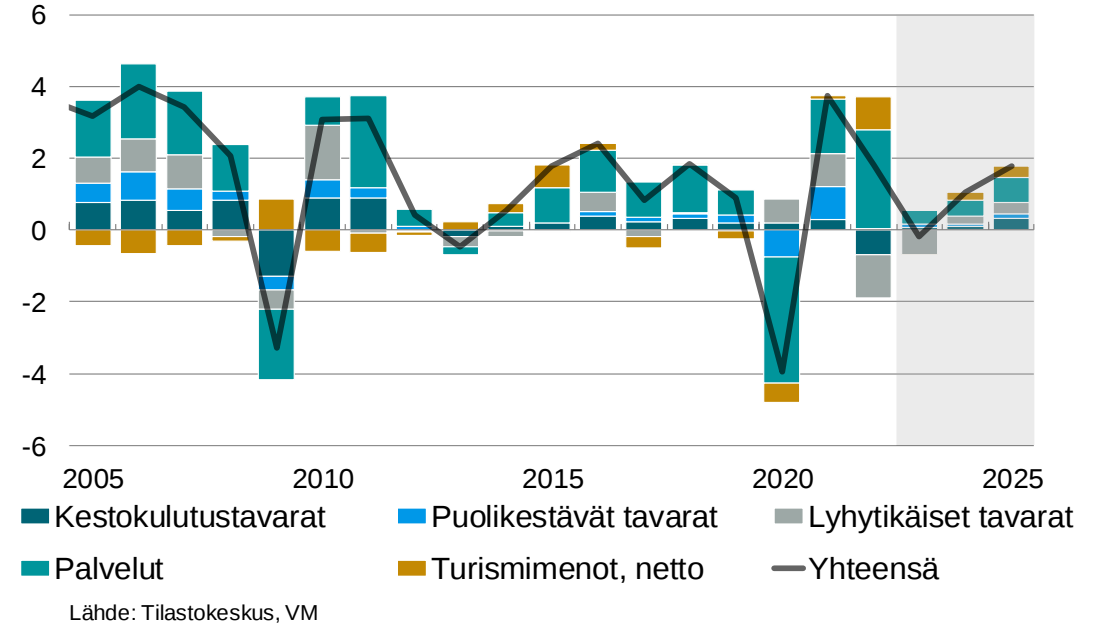
Bruttokansantuote, vuosikasvu (%)	2023e	2024e	2025e
Suomen Pankki, syyskuu 2023	-0,2 %	0,2 %	1,4 %
VM, lokakuu 2023	0,0 %	1,2 %	1,8 %

- Kotitalouksien kulutusmenot alkavat elpyä seuraavina vuosina ostovoiman parantuessa
- Inflaation hidastuminen ja ansioiden kasvu tukevat kotitalouksien ostovoimaa ja kulutusta

BKTn kasvu Suomessa ja siihen vaikuttavat tekijät
prosenttiyksikköä

Kotitalouksien kulutusmenot
määrän muutos ja kasvuvaiikutukset, %

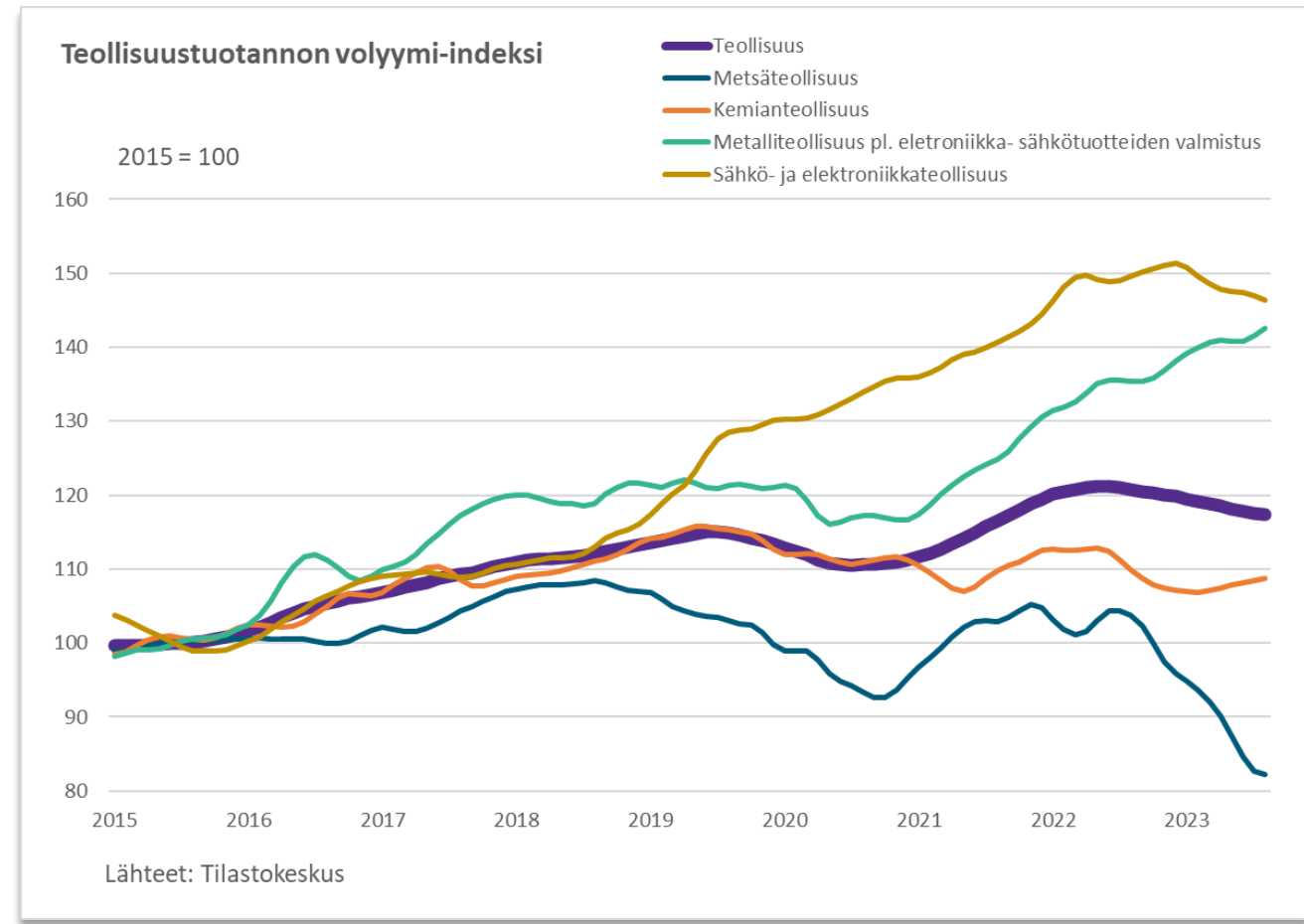

- Kotitalouksien ostovoiman parantuminen näkyy yksityisen kulutuksen kasvuna seuraavina vuosina
- Investoinnit lähtevät kasvuun suhdanteen parantuessa

Teollisuuden näkymät heikentyneet – tuotannon volyymi on kuitenkin edelleen hyvällä tasolla

Kansainvälisen talouden heikko tilanne välittyy myös Suomen teollisuuteen

- Tilastokeskuksen mukaan teollisuustuotanto kasvoi vuoden 2023 elokuussa. Tuotantoa oli edelliskuukaudesta enemmän lähes kaikilla päätoimialoilla.
- Teollisuuden työpäiväkorjattu tuotanto oli elokuussa 0,3 % pienempi verrattuna vuodentakaiseen. Kausitasoitettu tuotanto kuitenkin kasvoi 1,8 % edellisestä kuukaudesta.
- Heikko suhdanne kuitenkin näkyy myös teollisuuden näkymissä; teollisuuden uudet tilaukset vähenivät elokuussa 21,9 % vuodentakaisesta. Tilaukset ovat vähentyneet yhtäjaksoisesti seitsemän kuukaudesta.
- Tuotanto väheni eniten vuodentakaiseen verrattuna metsäteollisuudessa ja sähkö- ja elektroniikkateollisuudessa.

Työmarkkinat

Työllisyyden vahva kehitys pysähtymässä

Insinööriliitto

Työllisyyden paraneminen tauolla

Työllisyys säilyy korkealla tasolla, mutta kehitys pysähtyy. Taantuma näkyy työmarkkinaluvuissa esimerkiksi avoimien työpaikkojen vähentymisenä ja työttömien työnhakijoiden määrän kasvuna.

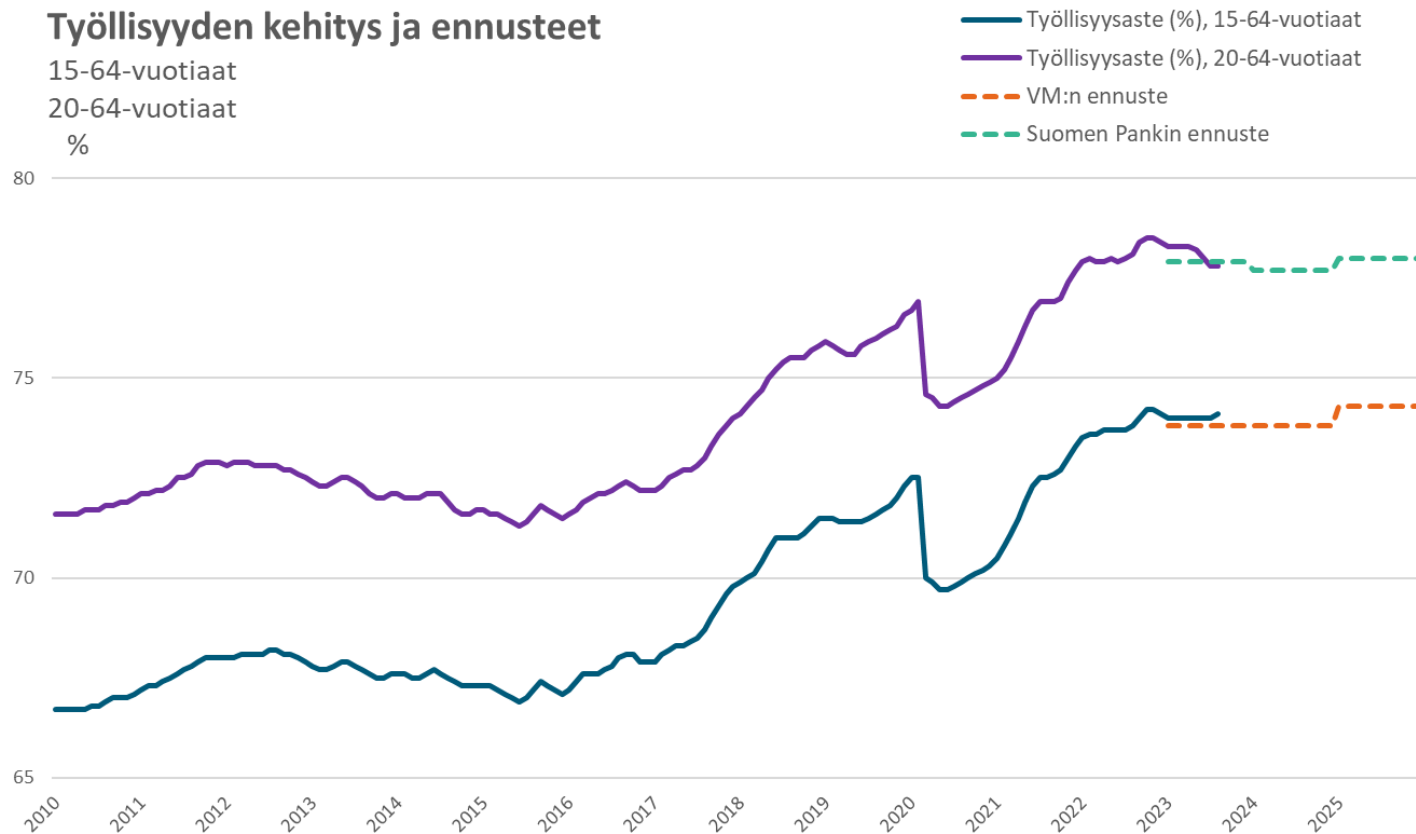
- Suomen työmarkkinoiden vahva kehitys pysähtyy hetkellisesti heikon suhdanteen seurauksena. Työllisyyden pieni lasku jää kuitenkin lyhytaikaiseksi. Työllisyysasteen odotetaan jatkavan nousuaan lievän laskun jälkeen, kun talous alkaa taas elpyä.
- Työ- ja elinkeinoministeriön Työnvälitystilaston mukaan kokoaikaisesti lomautettujen määrä on kasvanut. Edellisen vuoden elokuuhun verrattuna määrä lisääntyi 5 100:lla.
- Kaikkiaan työnhakijoiden määrä väheni, mutta työttömien työnhakijoiden määrä kasvoi – yhteensä työnhakijoita oli Työnvälitystilaston mukaan 463 400, mikä on 22 500 vähemmän kuin vuotta aiemmin. Työttömiä työnhakijoita oli 249 500, mikä on 10 400 enemmän vuodentakaiseen verrattuna.
- Uusien avoimien työpaikkojen määrä vähentynyt merkittävästi: uusia avoimia työpaikkoja ilmoitettiin työ- ja elinkeinotoimistoihin sekä kuntakokeiluihin elokuun aikana yhteensä 64 700. Edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna määrä väheni 30 700:lla.

Työllisyyden kehitys ja ennusteet

15-64-vuotiaat

20-64-vuotiaat

%

Lähteet: Tilastokeskus, Suomen Pankki, VM

Työllisyysaste (%)	2023e	2024e	2025e
Suomen Pankin ennuste, 20-64	77,9	77,7	78
VM:n ennuste, 15-64	73,8	73,8	74,3

Työllisyyden kasvu pysähtyy - hetkellisesti

Taantuma ja kasvun pysähtyminen näkyy myös työmarkkinoilla – työllisyyden kasvu on pysähtymässä. Tämä jää kuitenkin lyhytaikaiseksi.

Suomen Pankki (15.9.) ennustaa 20-64-vuotiaiden työllisyysasteen hyvän kehityksen keskeytyvän ja laskevan hetkellisesti. Positiivinen kehitys jatkuu jälleen vuonna 2025 kun talous elpyy taantumasta.

VM ennusteen (9.10.) mukaan 15-64-vuotiaiden työllisyyden kasvu pysähtyy, mutta lähtee kasvuun talouden elyessä.

Insinöörien työttömyys noussut viime vuodesta – työttömyysaste edelleen matalalla tasolla

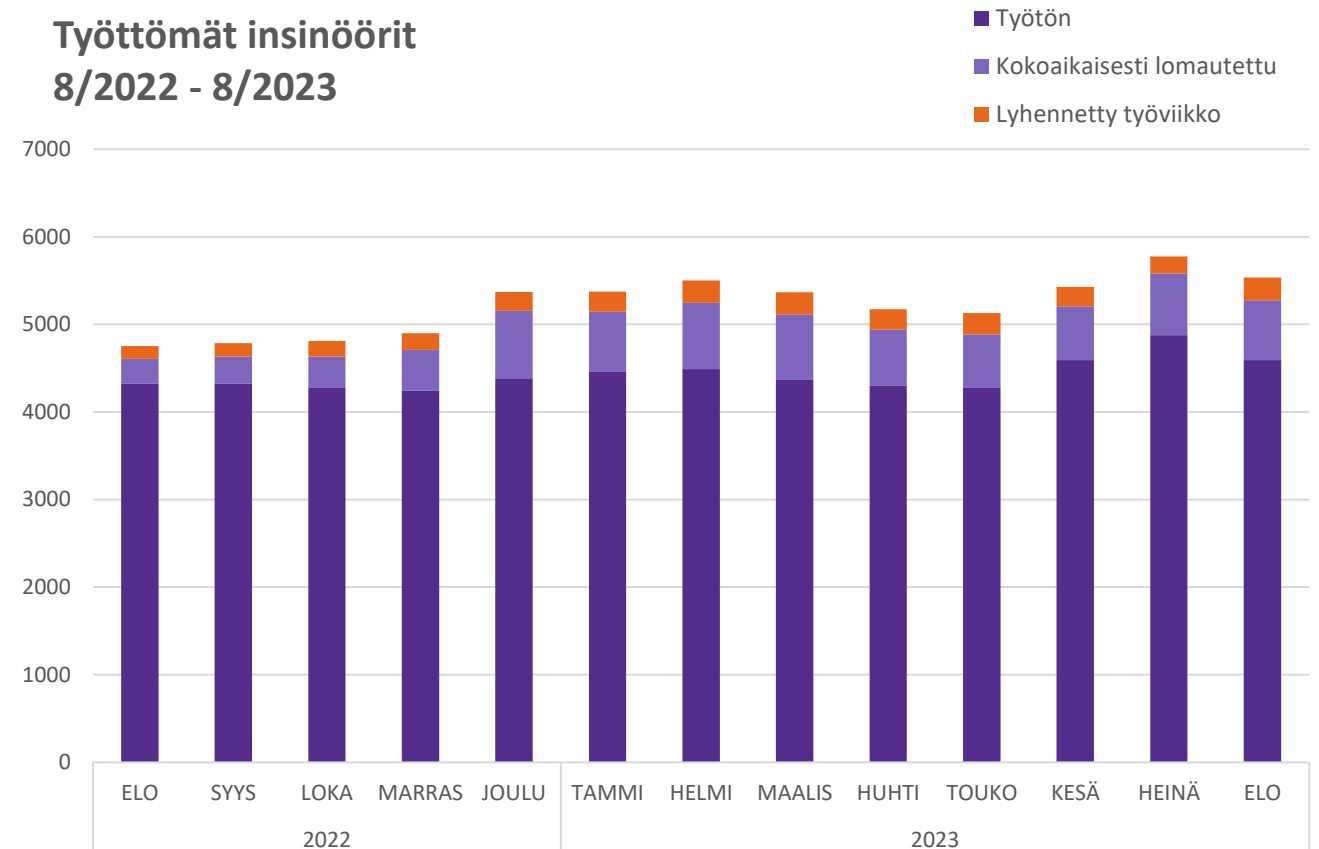
Työttömiä insinöörejä oli Työ- ja elinkeinoministeriön Työnvälitystilaston mukaan kuluvan vuoden elokuussa 4591. Työttömyysaste oli 3,9 %.

Työttömien insinöörien määrä on edelleen viime vuotta korkeammalla tasolla, mutta kausivaihtelun mukaisesti määrä laski heinäkuusta.

Lomautettujen insinöörien määrässä ei ole havaittavissa merkittäviä muutoksia. Kokoaikaisesti lomautettujen insinöörien määrä oli elokuussa 686.

Teollisuustuotannon lasku ei näy merkittävästi insinöörien työttömyysluvuissa.

Työttömät insinöörit
8/2022 - 8/2023

Lähteet: Työ- ja elinkeinoministeriö

Suhdannekehitys

Kilpailukyky on säilynyt heikosta suhdanteesta huolimatta – ostovoima paranee ensi vuonna

Insinööriliitto

Suomi on taantumassa

Suomen talous on taantumassa, mutta teollisuuden ja koko talouden kilpailukyky on säilynyt hyvänä heikosta suhdanteesta huolimatta. Hidastuva inflaatio syö edelleen palkansaajien ostovoimaa. Reaaliensioiden odotetaan kääntyvän kasvuun ensi vuoden aikana.

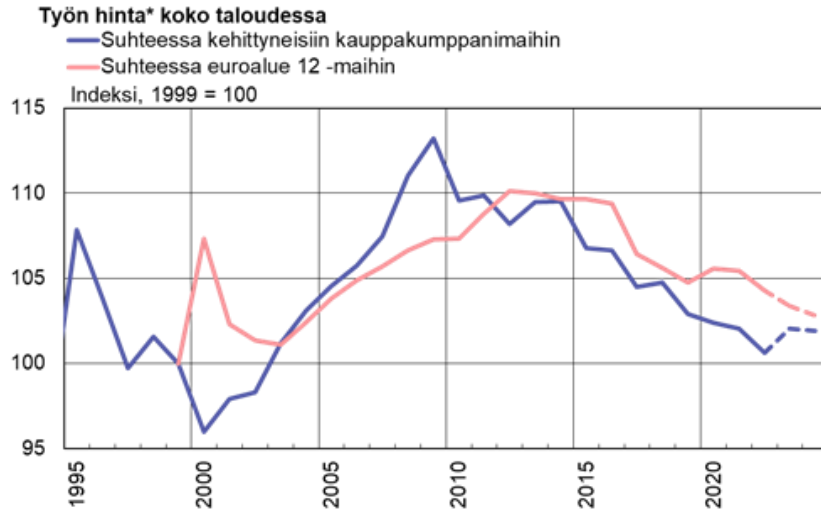
- Inflaatio ja kiristynyt rahapolitiikka näkyvät yksityisen kulutuksen supistumisena ja heikkoina investointinäkyminä.
- Sekä koko kansantalouden että teollisuuden kilpailukyky on edelleen vahva. Ennusteiden mukaan kilpailukyky ei ole heikentymässä vaan jopa parantumassa hieman suhteessa euroalueeseen. Työn hinnan vaimea kehitys suhteessa verrokkimaihin tukee Suomen kustannuskilpailukyvyn kehitystä.
- Inflaatio on hidastumassa kiristyneen rahapolitiikan seurauksena, mutta reaaliensioiden kehitys jäämässä negatiiviseksi tämän vuoden osalta.
- VM:n ennusteiden mukaan reaaliensiot laskevat kuluvan vuoden aikana noin 2 prosenttia. Ostovoima lähtee kasvuun ensi vuonna.
- Myös insinöörien keskiansioilla mitattuna ostovoiman kehitys on heikkoa. Insinöörien keskimääräiset reaaliensiot ovat laskeneet kahtena edellisenä vuotena. Insinöörien reaaliensioiden kymmenen vuoden kehitys pyyhkiytymässä pois.

Kilpailukyky säilyy ennallaan

Suomen kilpailukyky suhteessa euroalueeseen on pysymässä ennallaan lähivuosina. Työn tuottavuuden ja työn hinnan kasvu on Suomessa hitaampaa kuin euroalueella keskimäärin.

Suomen talouden kilpailukyky vahvistunut merkittävästi viime vuosina. Myös teollisuuden kilpailukyky jatkanut paranemistaan – teollisuuden reaaliset yksikkötyökustannukset parantuneet vuodesta 2012 lähtien. Teollisuuden kilpailukyky ei tosin ole vielä samalla tasolla kuin ennen finanssikriisiä.

Euroopan komission ennuste suhteellisen työn hinnan kehityksestä

*) Palkansaajakorvaukset palkansaajaa kohti.

Ennusteet: Euroopan komissio.

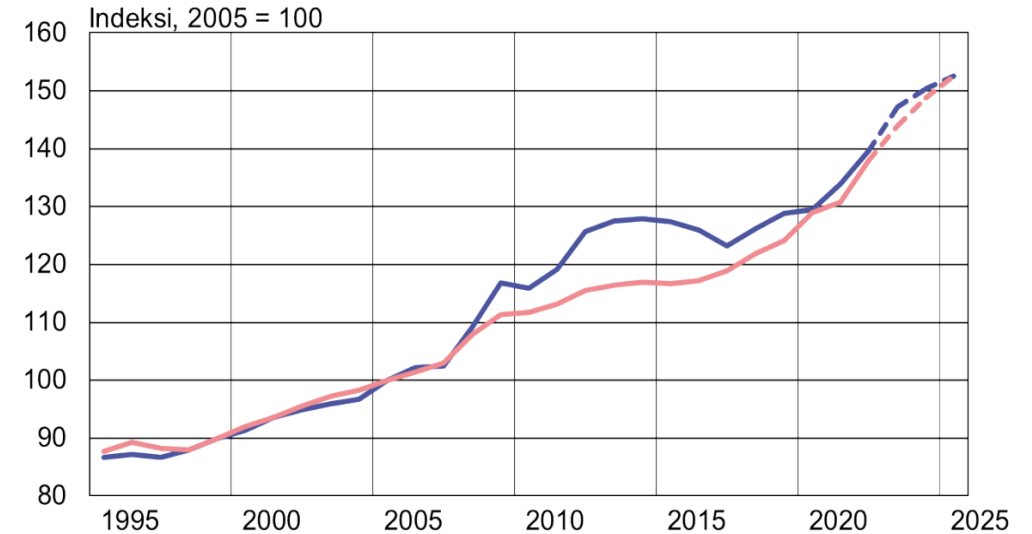
Lähteet: Euroopan komissio, Macrobond ja Suomen Pankin laskelmat.

29.5.2023
© Suomen Pankki
34093@tyon hinta m ennuste

Suomen kustannuskilpailukyky pysyy ennallaan suhteessa euroalueeseen

Vaihtosuhtekorjatut nimelliset yksikkötyökustannukset

— Suomi — Euroalue

Lähteet: Tilastokeskus, Eurostat, Suomen Pankin ja Eurojärjestelmän kesäkuun 2023 ennuste.

20.6.2023
© Suomen Pankki
36264@Kustannuskilpailukyky (E)

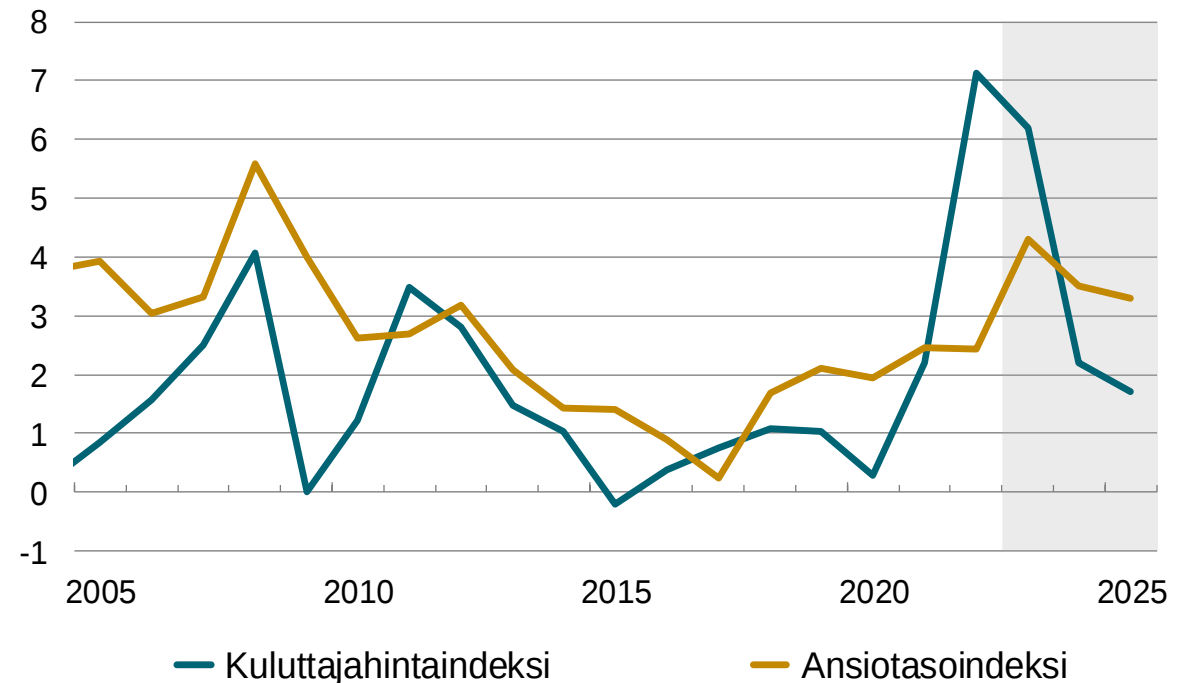
Työn hinnan vaimea kehitys on parantanut Suomen kustannuskilpailukykyä. Euroopan komission ennusteissa työn hinta Suomessa pysyy vuoden 2021 tasolla suhteessa laajempaan vertailuryhmään.

Inflaatio hidastumassa, ostovoima alkaa kasvaa ensi vuoden aikana

Inflaatio hidastuu 2,2 prosenttiin vuonna 2024 ja 1,7 prosenttiin vuonna 2025

- Inflaatio on hidastunut selvästi, mutta EKP:n 2 prosentin tavoitteeseen on vielä matkaa. Palvelujen hinnat ja korkojen vaikutus näkyy edelleen inflaation hidastumista viivyttävinä tekijöinä.
- Ansiotasoindeksin nousuvauhti nopeutui vuoden ensimmäisellä puoliskolla 3,6 prosenttiin edellisen vuoden 2,3 prosentista. Nousun taustalla sopimuskorotukset, palkkaliukumät pienenivät.
- Reaalipalkat laskivat lähes neljä prosenttia edellisestä vuodesta. Reaaliansioiden taso ei kuitenkaan laskenut enää toisella vuosineljänneksellä alkuvuodesta.
- Ansiotasoindeksillä mitattuna reaalisen ansiotason odotetaan kasvavan ensi vuonna 1,3 prosenttia ja 1,6 prosenttia vuonna 2025.

Kuluttajahinta- ja ansiotasoindeksi
muutos vuodentakaiseen, %

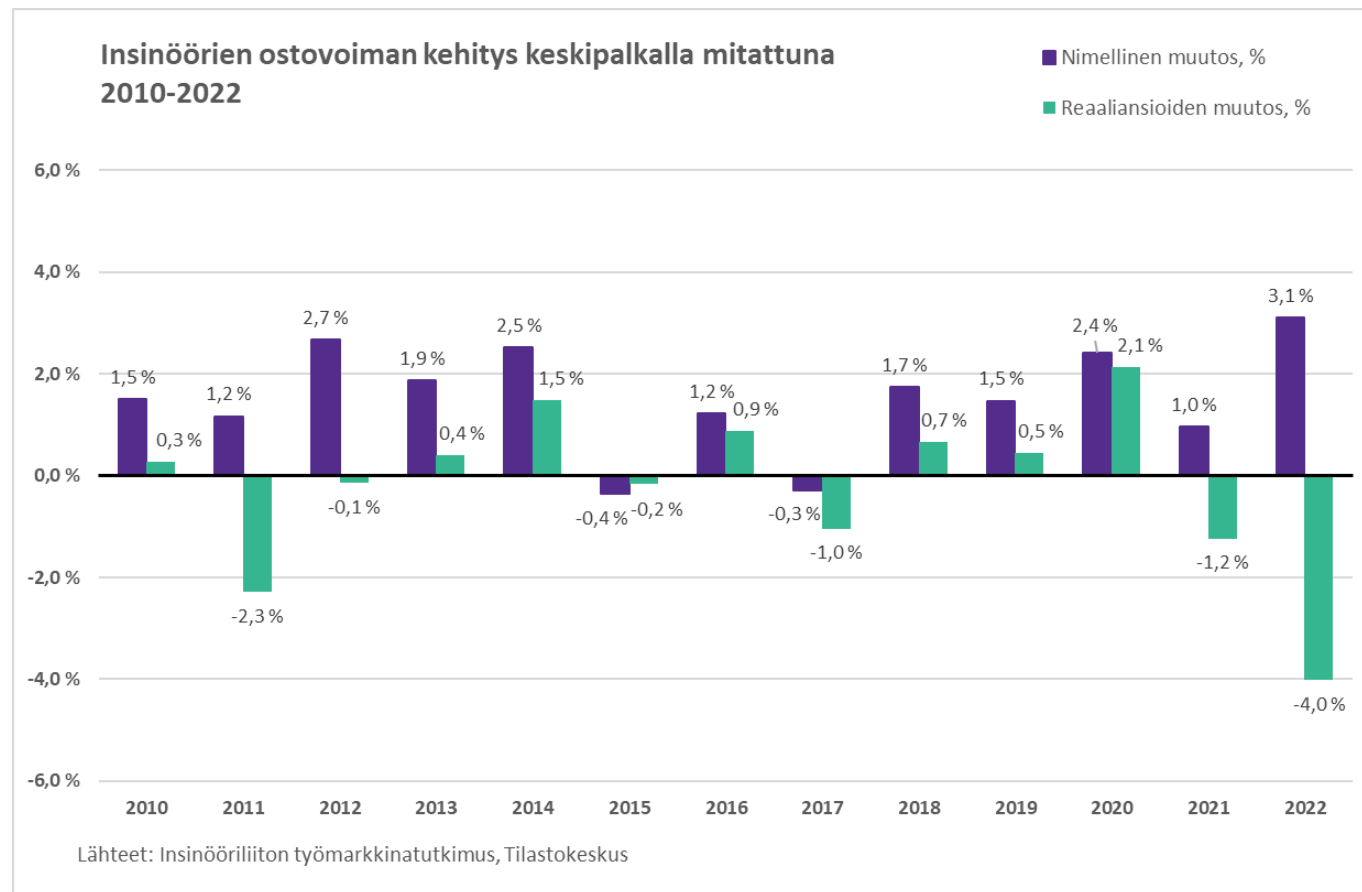

Lähde: Tilastokeskus, VM

Insinöörien palkat kasvaneet tasaisesti – reaali-palkkojen kymmenen vuoden kasvu pyyhkiytynyt pois

Insinöörien ostovoima heikentynyt voimakkaasti kahtena edellisenä vuotena.

- Insinöörien nimelliset keskipalkat ovat kasvaneet tasaisesti. Korkea hintojen nousuvauhti on kääntänyt reaali-palkkojen kehityksen negatiiviseksi. Insinöörien ostovoima heikentynyt kahtena peräkkäisenä vuotena.
- Edellisvuosia korkeammat palkankorotukset ja hidastuva inflaatio kääntävät reaali-palkkojen kehityksen tulevana vuosina kasvuun.
- Ostovoima heikkenee vielä kuluvan vuoden aikana insinöörien keskipalkalla mitattuna.

Insinööriliitto